

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/8/2015
Identifikačné číslo spisu:	5014200723
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014200723.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci žalobkyne: G. H., nar. XY, bytom D., právne zastúpená JUDr. Michalou Tomanovou, advokátkou so sídlom Štúrova 1, Žilina, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Žilina so sídlom J. M. Hurbana 16, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. UPS/US7/GRPRZAPPK/BEZ/2014/13864 zo dňa 09. mája 2014, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, č. k. 20S/67/2014-53 zo dňa 02. decembra 2014, takto jednomyselne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline, č.k. 20S/67/2014-53 zo dňa 02. decembra 2014 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. UPS/US7/GRPRZAPPK/BEZ/2014/13864 zo dňa 09. mája 2014 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia v sume 426,12 € na účet jej právnej zástupkyne do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 09. mája 2014, č. UPS/US7/GRPRZAPPK/BEZ/2014/13864, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobkyne a potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Kysucké Nové Mesto, č. ZA3/PKNM/SOC/2014/57985 zo dňa 27. februára 2014 o nepriznaní peňažného príspevku na kúpu pomôcky - notebooku. Žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na § 2 ods. 2, § 14 ods. 5, § 24 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „ZoPP“). Uviedol, že podľa doložených lekárskeho posudkov, ktoré tvorili podklad komplexného posudku

žalovaného, posudková lekárka určila u žalobkyni mieru funkčnej poruchy 60% s tým, že jej orientácia a komunikácia je výrazne narušená pri ťažkej duševnej zaostalosti (dosahuje IQ 32) s expresívnou poruchou reči a autistickým správaním, a z toho dôvodu nebola stanovená odkázanosť žalobkyne na požadovanú kompenzačnú pomôcku, keďže táto pomôcka neumožní žalobkyni vykonávať činnosti, ktoré by bez nej v oblasti komunikácie nemohla vykonávať sama. Zo sociálnej posudkovej činnosti bolo preukázané, že žalobkyňa notebook v školskom prostredí (navštevuje II. ročník praktickej školy so špeciálno-výchovno-vzdelávacími prostriedkami) využíva, avšak nie pri prekonávaní dôsledkov jej ťažkého zdravotného postihnutia v oblasti komunikácie (ktorá bola lekármi posudzovaná), a tak jej táto pomôcka nezmierni jej znevýhodnenie.

Krajský súd ďalej uviedol, že notebook ako komunikačný prostriedok by bol vhodný pre prípad, že by pomohol žalobkyni prostredníctvom písaného textu sa zrozumiteľnejšie dohodnúť s okolitým svetom. To však predpokladá dispozíciu žiadateľky mať z takejto komunikácie efektívny prospech či už pre seba alebo okolie, s ktorým komunikuje. Žalobkyňa notebook využíva len ako úložný zdroj pre obrázky, ktoré používa pri argumentatívnej a alternatívnej komunikácii, ktorými prioritne komunikuje. Postup žalovaného pri sociálnej posudkovej činnosti krajský súd vyhodnotil ako zákonný v zmysle § 13 ods. 5 ZoPP, lebo bola vykonaná v prítomnosti žalobkyne a jej matky, pričom boli riadne zaznamenané odpovede matky, keďže vzhľadom na duševné postihnutie žalobkyne nemohli byť zaznamenané jej vlastné návrhy a potreby.

Vo včas podanom odvolaní žalobkyňa navrhla rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu zruší a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v dôsledku nedostatočne zisteného skutkového stavu veci.

Žalobkyňa považovala postup pri vypracovaní komplexného posudku prvostupňovým správnym orgánom za nezákonný z toho dôvodu, že jej nedal priestor na prezentáciu uľahčenia života (zmiernenie sociálnych dôsledkov jej zdravotného postihnutia) pomocou notebooku. Zdôraznila, že komplexný posudok bol vypracovaný formálne, bez individuálneho prístupu, keď sa správny orgán obmedzil len na konštatáciu diagnózy vyplývajúcu z lekárskeho nálezov, pričom ignoroval odporúčania lekárov ohľadom umožnenia využívania žiadanej kompenzačnej pomôcky. Napriek určenej diagnóze, na jej potrebu sa socializovať a vyjadrovať svoje pocity a emócie, ako aj na komunikáciu a prácu v škole pomocou počítača, tabuliek a kartičiek, poukazujú aj lekárske správy či špeciálnopedagogické a pedopsychiatrické vyšetrenia. Prvostupňový súd teda nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď zamietol ako neúčelné ňou navrhnuté dôkazy - video ukážku jej práce s notebookom a ukážku spôsobu jej komunikácie prostredníctvom sociálnych médií; pretože práve tieto dôkazy preukazujú, že pomocou notebooku vie vykonávať činnosti, ktoré by bez jeho použitia vykonávať sama nemohla.

Žalovaný vo vyjadrení poukazuje na všetky predchádzajúce postupy, rozhodnutia, ale najmä lekárske posudky a komplexný posudok, ako aj obsah zápisu z miestneho zistenia (sociálnej posudkovej činnosti), navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť.

Podmienky priznania peňažného príspevku na kúpu pomôcky upravuje zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ZoPP). Ide o fakultatívnu dávku, ktorú správny orgán môže, ale nie je povinný, priznať, nie je na ňu právny nárok. Súd pri preskúmaní takého rozhodnutia posudzuje len to, či správna úvaha nevybočila z medzí zákona. Samotná správna úvaha však musí vychádzať zo zistenia skutočného stavu veci, čo znamená zadováženie si dostatočných podkladov pre posúdenie odkázanosti žalobkyne na požadovanú kompenzáciu a splnenia zákonných kritérií na jej priznanie.

Tvorca zákona definuje pomôcku ako vec, technologické zariadenie alebo jeho časť, ktoré umožňujú alebo sprostredkujú fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohla vykonávať sama alebo vykonávanie týchto činností by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti (§ 24 ods. 2 ZoPP).

Podľa § 55 ods. 6 ZoPP podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu je komplexný posudok.

Podľa druhostupňového lekárskeho i komplexného posudku, ktorý bol vypracovaný 07. apríla 2014 a 14. apríla 2014, je nesporné, že žalobkyňa je ťažko zdravotne postihnutou osobou s mierou funkčnej poruchy 60% podľa prílohy č. 3 časť IV., bod 2., písm. c) ZoPP. Z vykonaného dokazovania (lekárske nálezy, sociálna posudková činnosť) dospel posudkový lekár k záveru, že žalobkyňa vzhľadom na jej zdravotný stav nespĺňa legislatívne kritériá na peňažný príspevok na kúpu notebooku.

Odvolací súd konštatuje, že z obsahu administratívneho spisu, ale ani z rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho orgánu nevyplýva, že by žalobkyňa bola posudzovaná vo vzťahu k činnostiam a schopnostiam vymedzeným pre účely určenia opodstatnenosti poskytnutia peňažných prostriedkov na kúpu notebooku, a že by toto posudzovanie bolo výsledkom aj sociálnej posudkovej činnosti ako podkladu pre vydanie komplexných posudkov správnych orgánov oboch stupňov, a z ktorých napadnuté rozhodnutia vychádzali. Túto skutočnosť opomenul aj krajský súd. Žalobkyňa preto dôvodne konštatovala nedostatok riadneho zistenia skutkového stavu veci z dôvodu absencie vyhodnotenia sociálnej posudkovej činnosti z hľadiska reálnych činností a schopností podľa navrhnutých dôkazov posudzovanou osobou. Keďže z obsahu administratívneho spisu, ako aj z dôvodov rozhodnutia, táto skutočnosť nevyplýva, nie je možné bez akýchkoľvek pochybností vyhodnotiť, či je súladný so zákonom záver žalovaného, že žalobkyňa vzhľadom na svoje ťažké zdravotné postihnutie nespĺňa zákonné kritériá na využitie notebooku. Žalovaný v odôvodnení svojho rozhodnutia bližšie neodôvodnil, že ktoré legislatívne kritériá (ktoré žalobkyňa nespĺňa) mal na mysli.

Nebolo sporné, že žalobkyňa je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá v dôsledku svojho zdravotného postihnutia nie je schopná pracovného uplatnenia, ani v obmedzenom rozsahu, a že jej komunikácia je výrazne narušená, s expresívnou poruchou reči, a že okrem iného vyžaduje aj celodenný dohľad.

Žalobkyňa žiadala o priznanie peňažného príspevku na pomôcku dôvodiac, že napriek tomu, že jej komunikačné schopnosti sú narušené, komunikatívna je a tiež je schopná vyjadrovať sa náhradnou komunikáciou pomocou kompenzačných pomôcok. Uviedla, že je spoločenská a má záujem vyvíjať a realizovať vzdelávacie a voľnočasové aktivity aj mimo rodinného prostredia a to aj bez účasti rodinných príslušníkov. Správne orgány sa touto argumentáciou žalobkyne dôsledne nezaoberali. Nepriznanie uplatneného príspevku odôvodnili len poukázaním na predložené odborné lekárske vyšetrenia a vykonanú sociálnu posudkovú činnosť so záverom, že požadovaná pomôcka v jej prípade nekompenzuje sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia bez toho, že by sa zaoberali tým, že technické pomôcky neboli vylúčené zo špeciálno-výchovno-vzdelávacích potrieb žalobkyne. Ich pozornosti uniklo, že aj medzi nálezmi psychiatra a psychológa sú rozporné stanoviská čo do potreby a osožnosti využitia technickej pomôcky ako vzdelávacej pomôcky. V tejto časti správna úvaha aj žalovaného chýba.

Napriek tomu, že hodnotenie a posúdenie zdravotného stavu posudzovanej osoby je v kompetencii posudkového lekára, rozhodnutie v konaní vydáva správny orgán, ktorý aplikuje právnu normu na zistený skutkový stav so zreteľom na tvrdenia a argumenty žiadateľa (účastníka konania). Pokiaľ žalobkyňa požiadala o príspevok na notebook a dôvodila, na aký účel a z akých dôvodov oň žiada, bolo povinnosťou správnych orgánov vysporiadať sa s jej argumentáciou a odporúčaniami odborných lekárov, pedagógov a psychológov dôsledne, svoj záver riadne a presvedčivo zdôvodniť a uviesť konkrétne argumenty, relevantné podklady a vykonané šetrenia skutkového stavu, na základe ktorých dospeli k rozhodnutiu.

Pokiaľ žalovaný namietal, že vo svojom rozhodnutí musel akceptovať lekárske posudky a až následne vydať komplexné posudky a rozhodnutie, pričom podľa jeho názoru preverovanie a preskúmavanie lekárskeho posudkov, resp. zdravotného stavu nepatrí do kompetencie súdu, táto jeho námietka nie je dôvodná.

Hoci posudok samotný nemôže byť samostatným predmetom súdneho prieskumu, v rámci preskúmavania rozhodnutia o nároku na kompenzáciu formou peňažného príspevku sa súd musí vysporiadať aj s úplnosťou, objektivitou a presvedčivosťou posudku (posudkov), ktorý bol podkladom takého rozhodnutia.

Z predložených lekárskeho posudkov, a na ich základe vypracovaných komplexných posudkov, nevyplývajú bez akýchkoľvek pochybností tie právne závery, ktoré správne orgány premietli do svojich rozhodnutí. V konfrontácii s tvrdeniami žalobkyne a námietkami, ktoré vznesla proti rozhodnutiam správnych orgánov, podklady ani rozhodnutia samotné neobstáli ako dostatočne komplexné, presvedčivé a založené na objektívne a dostatočne zistenom skutkovom stave veci pre zaujatie právneho záveru, že v prípade žalobkyne dosiahnutie účelu jednoduchšej a zrozumiteľnejšej komunikácie nie je možné.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom doplní dokazovanie v naznačenom smere a vo veci znovu rozhodne.

Odvolací súd s poukazom na § 250k ods. 1 OSP priznal úspešnej žalobkyni, náhradu trov odvolacieho konania. Pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia, a to podľa § 11 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z.z. za 3 úkony právnej služby v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia, účasť na pojednávaní, podanie odvolania) po 134,00 € + 3x režijný paušál 8,04 €, spolu 426,12 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.